

NDA Monthly Update

May 2019

Summary

- Queen's Award honour for suppliers
- Dounreay HEU transfer to US now complete
- Sellafield awards 20-year contracts
- NDA Business Plan published
- NDA future research plans published
- £5 million pledged for harbour upgrade
- Magnox Chief Executive named
- INS launches 10-year strategy
- UK nuclear skills celebration
- Windscale chimney demolition under way
- Robots tackle radioactive hotspots
- Supporting technology development for Fukushima clean-up
- Search begins to find GDF site
- Winfrith land transfer saves £1.7 million

Diary Dates:

23 June: International Women in Engineering Day

9-10 July: NDA Stakeholder Summit, Anglesey

Mid-July: NDA Annual Report and Accounts publication

8-9 October: Integrated Waste Management Forum, Penrith

10 October: World Mental Health Day

December: Nuclear Industry Association (NIA) annual conference

Queen's Award honour for nuclear businesses

Two NDA-supported technology businesses have won royal approval after lifting the prestigious Queen's Award for Enterprise for the second time. Cockermouth-based [Createc](#) and [Oxford Technologies](#) were among more than 200 UK businesses receiving the UK's top business honour, awarded annually to mark The Queen's birthday. Both businesses, which have previously won funding from NDA's research portfolio and the government's Innovate UK, have also picked up several accolades at the NDA's annual Supply Chain Awards.

[Weblink: Awards for NDA-supported supply businesses](#)

NDA Monthly Update: May 2019

Complete: highly enriched uranium removed from Dounreay

The transfer has now been completed of around 700kg of highly enriched uranium (HEU) from Dounreay to the US. Completion of the complex work, part of UK commitments made at the 2016 Nuclear Security Summit in Washington DC, was announced by the UK Government and marks an important milestone in Dounreay's decommissioning programme. The HEU will be down-blended in the US to be used as fuel in civil nuclear reactors.

[Weblink: HEU transfer completed](#)

Sellafield Ltd awards 20-year contract

Sellafield Ltd has awarded a 20-year contract to four organisations which will help deliver the site's decommissioning programme. The Programme and Project Partners (PPP) model of long-term partnerships is set up to support faster, more effective project delivery, stability in design and construction supply chains, greater workforce flexibility and local economic benefit.

[Weblink: Four organisations awarded long-term contracts](#)

NDA future research plan published

NDA has published its latest five-year R&D plan, which outlines the UK's future strategic nuclear decommissioning R&D programme, addressing common needs and opportunities across multiple sites. The plan provides information about R&D topics that NDA plans to fund, describing how these will enable strategy development, encourage innovation and maintain technical skills. NDA has also published its Direct Research Portfolio (DRP) report 2017-18, which describes research activities commissioned directly during the period, together with a series of case studies. NDA maintains a separate budget to commission strategic projects directly, rather than through Site Licence Companies, particularly in areas with potential to impact a number of sites or develop strategy. The DRP accounts for approximately £5 million of investment a year out of the R&D annual total of approximately £100 million.

[Weblink: Five-year plan](#) and [DRP Report](#)

NDA Business Plan published

NDA's Business Plan has now been published following a 12-week period of consultation that ended in February. The Plan sets out key activities and expected progress for NDA's 17 nuclear sites over the next 3 years, as well as projected income and expenditure for the financial year ahead. Views on the draft content were sought from the public, nuclear regulators, employees at subsidiaries and Site Licence Companies, trade unions, local authorities, Site Stakeholder Groups, Non-Governmental Organisations, other organisations and public bodies.

[Weblink: Business Plan finalised](#)

NDA Monthly Update: May 2019

£5 million pledged to harbour upgrade

NDA has pledged £5 million towards a project to upgrade Scrabster Harbour, near Dounreay in the north of Scotland, improving its capacity to receive cruise ships and vessels from the offshore oil and gas industry. The improvements, worth £17 million in total, are likely to generate up to 50 new jobs, increase traffic through the port and attract visitors, boosting tourism.

[Weblink: Boost for harbour and region's economy](#)

Magnox Chief Executive announced

NDA has announced the appointment of Gwen Parry-Jones OBE as Chief Executive Officer of Magnox Ltd. The appointment is a vital step towards Magnox Ltd becoming a subsidiary of NDA in September 2019, when Gwen will officially take up her post. She joins Magnox following her role as Executive Director of Operations Development at Horizon Nuclear Power. Gwen started her career as a reactor physicist at Wylfa power station, and is the former Heysham 1 Station Director, the first woman in the UK to run a nuclear power station.

[Weblink: Gwen Parry-Jones named as Magnox Ltd CEO](#)

NDA subsidiary launches 10-year strategy

Seth Kybird, Managing Director of International Nuclear Services (INS), outlines how the newly launch 10-year strategy will deliver the INS vision: to be the best global provider of nuclear transport solutions in the future. INS, a subsidiary of NDA, has world-leading expertise in irradiated fuel management and transporting nuclear materials.

[Weblink: INS strategy launched](#)

Celebration of UK skills for nuclear

Nuclear skills took centre stage when hundreds of industry leaders and young people gathered to celebrate at the inaugural Nuclear Skills 2019 conference and the 11th Nuclear Skills Awards. NDA Chief Executive David Peattie addressed both events, held in Manchester, which were organised respectively by the Nuclear Skills Strategy Group, and NSAN and Cogent Skills.

[Weblink: Events mark nuclear skills](#)

Demolition starts on Windscale chimney

The first blocks of concrete have been removed from the top of one of the world's most recognisable chimneys. This marks the start of the demolition of Sellafield's Windscale Pile One stack. Workers are cutting out six-tonne 'chunks' of concrete using diamond-wire saws. The blocks are removed with the help of a 152-metre crane, the tallest structure ever built at Sellafield.

[Weblink: Windscale chimney demolition](#)

Robots tackle Sellafield's notorious radioactive hotspots

Robots have started to remove radioactive sludge from the most hazardous spot at Sellafield, a sub-section of the First Generation Magnox Storage Pond known to site staff as 'D-Bay'. The area was used to deposit sludge which started to accumulate during the 1970s and is now being 'hoovered up' using robotic arms, following 10 years of planning with supply chain partners ACKtiv joint venture and Jacobs. D-bay holds the equivalent of 35 concrete-mixer trucks of sludge, and has been a no-go area for around 40 years, due to the proximity of sludge to the surface and sheer volume of radioactive material.

[Weblink: Sludge removal under way](#)

Supporting tech development for Fukushima clean-up

NDA Head of Technology Melanie Brownridge is part of an international panel working with the Japanese to review their research for technologies needed to clean up Fukushima. On a recent visit, she was impressed by progress since 2016, with structures built over the reactor buildings so debris and fuel can be retrieved and an ice wall barrier in place to minimise the potential contamination of water that flows naturally across the site. Meanwhile, requirements to wear protective clothing are now minimal for visitors to the site, demonstrating the overall 95% reduction in dose. Japan set up its International Research Institute for Decommissioning (IRID) in 2013, two years after the tsunami, and seeks international advice on technology development through the International Advisory Panel (IAP).

[Weblink: Fukushima progress on the ground](#)

Search under way to find site for GDF

NDA subsidiary Radioactive Waste Management (RWM) has now started the search for a volunteer community to host a future Geological Disposal Facility (GDF). The start of the process follows the publication of the government's statement on how it plans to work with interested communities. Geological disposal is one of the UK's largest-ever environmental protection projects, which will provide a safe and secure long-term disposal solution for higher activity radioactive waste.

[Weblink: Site search begins for geological disposal facility and Welsh policy](#)

Winfrith land transfer secures £1.7 million savings

The NDA has secured savings of almost £1.7 million through the sale of land at Winfrith to a waste processing specialist. Tradebe Inutec, an existing tenant, has operated a facility at the Dorset site for more than 30 years and now has greater flexibility to expand or diversify its operations on land adjacent to the former civil nuclear research site - which is now being decommissioned by Magnox Ltd. The agreement will safeguard up to 70 skilled jobs.

[Weblink: Land transferred to waste specialist](#)

Diweddariad Misol yr NDA

Mai 2019

Crynodeb

- Cyflenwyr yn ennill Gwobr y Frenhines
- Cwblhau trosglwyddiad HEU o Dounreay i'r Unol Daleithiau
- Sellafield Ltd yn cynnig contractau 20 mlynedd
- Cyhoeddi Cynllun Busnes yr NDA
- Cyhoeddi cynlluniau ymchwil y dyfodol yr NDA
- £5 miliwn wedi'i addo i uwchraddio'r harbwr
- Enwi Prif Weithredwr Magnox
- INS yn lansio strategaeth 10 mlynedd
- Dathlu sgiliau niwclear y DU
- Gwaith dymchwel simnai Windscale yn mynd rhagddo
- Robotiaid yn mynd i'r afael â'r manau mwyaf ymbelydrol
- Cefnogi datblygu technoleg i lanhau Fukushima
- Dechrau chwilio am safle cyfleuster gwaredu daearegol (GDF)
- Arbed £1.7 miliwn drwy drosglwyddo tir Winfrith

Dyddiadau i'r Dyddiadur:

23 Mehefin: Diwrnod Rhyngwladol Menywod mewn Peirianneg

9-10 Gorffennaf: Uwchgynhadledd Rhanddeiliaid yr NDA, Ynys Môn

Canol Gorffennaf: Cyhoeddi Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol yr NDA

8-9 Hydref: Fforwm Rheoli Gwastraff Integredig, Penrith

10 Hydref: Diwrnod Iechyd Meddwl y Byd

Rhagfyr: Cynhadledd flynyddol Cymdeithas y Diwydiant Niwclear

Gwobr y Frenhines i fusnesau niwclear

Mae dau gwmni a gefnogir gan yr NDA wedi ennill Gwobr y Frenhines ar gyfer Menter am yr ail dro. Roedd [Createc](#), sydd wedi'i leoli yn Cockermouth, ac [Oxford Technologies](#) ymhlith y 200 a mwy o fusnesau yn y DU a dderbyniodd anrhydedd busnes, sy'n cael ei gyflwyno'n flynyddol i ddynodi pen-blwydd y Frenhines. Mae'r ddau fusnes wedi derbyn cyllid gan bortffolio ymchwil yr

Diweddariad Misol yr NDA: Mai 2019

NDA a gan y llywodraeth drwy Innovate UK yn y gorffennol, ac maent hefyd wedi ennill sawl gwobr yng Ngwobrau Cadwyn Gyflenwi blynyddol yr NDA.

[Dolen: Gwobrau i fusnesau cyflenwi a gefnogir gan yr NDA](#)

Wedi'i gwblhau: wraniwm bras iawn (HEU) wedi ei dynnu o Dounreay

Mae'r gwaith o drosglwyddo tua 700kg o wraniwm bras iawn (HEU) o Dounreay i'r Unol Daleithiau bellach wedi ei gwblhau. Cyhoeddodd Llywodraeth y DU bod y gwaith hwn, a oedd yn rhan o'r ymrwymadau a wnaeth y DU yn yr Uwchgynhadledd Diogelwch Niwclear yn Washington DC yn 2016, wedi cael ei gwblhau. Mae'n garreg filltir bwysig yn rhaglen datgomisiynu Dounreay. Bydd yr HEU yn cael ei flendio i lawr yn yr Unol Daleithiau ac yn cael ei ddefnyddio fel tanwydd mewn adweithyddion sifil niwclear.

[Dolen: Cwblhau trosglwyddo HEU](#)

Sellafield Ltd yn cynnig contractau 20 mlynedd

Mae Sellafield Ltd wedi cynnig contractau 20 mlynedd i bedwar sefydliad a fydd yn helpu i gwblhau rhaglen datgomisiynu'r safle. Mae'r model Partneriaid Prosiectau a Rhaglenni (PPP) o bartneriaethau hirdymor wedi ei sefydlu er mwyn cwblhau'r prosiect yn gyflymach ac yn fwy effeithiol, sefydlogrwydd mewn cadwyni cyflenwi dylunio ac adeiladu, mwy o hyblygrwydd yn y gweithlu a budd economaidd lleol.

[Dolen: Pedwar sefydliad yn cael contractau hirdymor](#)

Cyhoeddi cynllun ymchwil y dyfodol yr NDA

Mae'r NDA wedi cyhoeddi ei gynllun pum mlynedd diweddaraf ar gyfer Ymchwil a Datblygu, sy'n amlinellu strategaeth cynllun datgomisiynu niwclear y DU, gan fynd i'r afael ag anghenion a chyfleoedd cyffredin ar draws sawl safle. Mae'r cynllun yn cynnig gwybodaeth am bynciau Ymchwil a Datblygu y mae'r NDA yn bwriadu eu cyllido, gan ddisgrifio sut y bydd y rhain yn galluogi datblygiad strategaeth, annog arloesedd a chynnal sgiliau technegol. Mae'r NDA hefyd wedi cyhoeddi ei adroddiad Portffolio Ymchwil Uniongyrchol (DRP) 2017-18, sy'n disgrifio gweithgareddau ymchwil a gomisiynwyd yn uniongyrchol yn ystod y cyfnod, ar y cyd â chyfres o astudiaethau achos. Mae gan yr NDA gyllid ar wahân i gomisiynu prosiectau strategaeth yn uniongyrchol, yn hytrach na gwneud hynny drwy Gwmnïau Trwydded Safle, yn enwedig mewn meysydd sydd â'r potensial i ddylanwadu ar nifer o safleoedd neu i ddatblygu strategaeth. Mae'r Portffolio Ymchwil Uniongyrchol yn cyfrif am fuddsoddiad o oddeutu £5 miliwn y flwyddyn o gyfanswm blynyddol Ymchwil a Datblygu o oddeutu £100 miliwn.

[Dolen: Cynllun pum mlynedd](#) ac [Adroddiad Portffolio Ymchwil Uniongyrchol](#)

Diweddariad Misol yr NDA: Mai 2019

Cyhoeddi Cynllun Busnes yr NDA

Mae Cynllun Busnes yr NDA wedi cael ei gyhoeddi yn dilyn cyfnod ymgynghori 12 wythnos a ddaeth i ben ym mis Chwefror. Mae'r Cynllun yn nodi gweithgareddau allweddol a'r cynnydd a ddisgwyllir ar gyfer 17 safle niwclear yr NDA yn ystod y 3 blynedd nesaf, yn ogystal â rhagolygon o ran incwm a gwariant ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf. Gofynnwyd am sylwadau ar y cynnwys drafft gan aelodau o'r cyhoedd, rheoleiddwyr niwclear, gweithwyr mewn is-gwmnïau a Chwmnïau Trwydded Safle, undebau llafur, awdurdodau lleol, Grwpiau Rhanddeiliaid Safleoedd, Cyrff Anllywodraethol, sefydliadau eraill a chyrrff cyhoeddus.

[Dolen: Cwblhau'r Cynllun Busnes](#)

£5 miliwn wedi'i addo i uwchraddio'r harbwr

Mae'r NDA wedi addo £5 miliwn tuag at brosiect i uwchraddio Harbwr Scrabster ger Dounreay yng ngogledd yr Alban i wella ei gapasiti i dderbyn llongau criws a llongau o'r diwydiant olew a nwy ar y môr. Mae'r gwelliannau, sy'n werth cyfanswm o £17 miliwn, yn debygol o greu hyd at 50 o swyddi newydd, cynyddu traffig drwy'r porth a denu ymwelwyr, a fydd yn rhoi hwb i dwristiaeth.

[Dolen: Hwb i economi'r harbwr a'r ardal](#)

Cyhoeddi Prif Weithredwr Magnox

Mae'r NDA wedi cyhoeddi mai Gwen Parry-Jones OBE a gafodd ei phenodi fel Prif Swyddog Gweithredol Magnox Cyf. Mae'r penodiad yn gam pwysig tuag at Magnox Cyf. yn dod yn is-gwmni i'r NDA ym mis Medi 2019, pan fydd Gwen yn dechrau yn ei swydd yn swyddogol. Mae hi'n ymuno â Magnox ar ôl bod yn Gyfarwyddwr Gweithredol Datblygiadau Gweithredol gyda Pŵer Niwclear Horizon. Dechreuodd Gwen ei gyrfa fel ffisegydd adweithyddion yng ngorsaf bŵer Wylfa, a hi oedd Cyfarwyddwr Gorsaf Heysham 1, y fenyw gyntaf yn y DU i redeg gorsaf bŵer niwclear.

[Dolen: Enwi Gwen Parry-Jones fel Prif Swyddog Gweithredol Magnox Cyf](#)

Is-gwmni i'r NDA yn lansio strategaeth 10 mlynedd

Mae Seth Kybird, Rheolwr Gyfarwyddwr Gwasanaethau Niwclear Rhyngwladol (INS) yn amlinellu sut y bydd y strategaeth 10 mlynedd newydd yn gwireddu gweledigaeth INS: i fod y darparwr gorau yn fyd-eang o atebion trafndiaeth niwclear yn y dyfodol. Mae gan INS, sy'n is-gwmni i'r NDA, arbenigedd gyda'r gorau yn y byd o ran rheoli tanwydd arbelydredig a chludo deunyddiau niwclear.

[Dolen: Lansio strategaeth INS](#)

Dathlu sgiliau niwclear y DU

Roedd sgiliau niwclear yn cael y lle blaenllaw pan ddaeth cannoedd o arweinwyr diwydiant a phobl ifanc at ei gilydd i ddathlu yng nghynhadledd gychwynnol Sgiliau Niwclear 2019 a'r 11^{eg} tro i'r Gwobrau Sgiliau Niwclear gael eu cynnal. David Peattie, Prif Weithredwr yr NDA, a oedd wedi

Diweddariad Misol yr NDA: Mai 2019

annerch y ddau ddigwyddiad, a gynhaliwyd ym Manceinion, ac fe'u trefnwyd gan Grŵp Strategaeth Sgiliau Niwclear, a NSAN a Cogent Skills.

[Dolen: Digwyddiadau'n dathlu sgiliau niwclear](#)

Dechrau dymchwel simnai Windscale

Mae'r blociau congrid cyntaf wedi'u tynnu o ben un o simneiau enwocaf y byd. Dyma gam cyntaf gwaith dymchwel corn simnai Windscale Pile One yn Sellafield. Mae'r gweithwyr yn defnyddio llifau gwifrau diemwnt i dorri 'talpiau' chwe thunnell o goncrid. Mae'r blociau yn cael eu symud gyda chymorth craen 152 metr o uchder, y strwythur uchaf erioed i gael ei adeiladu yn Sellafield.

[Dolen: Dymchwel simnai Windscale](#)

Robotiaid yn mynd i'r afael â manau mwyaf ymbelydrol Sellafield

Mae robotiaid wedi dechrau symud slwtsh ymbelydrol o'r man mwyaf peryglus yn Sellafield, isadran o Bwll Storio Cenhedlaeth Gyntaf Magnox a elwir yn 'D-Bay' gan y staff. Roedd yr ardal yn cael ei defnyddio fel man dyddodi slwtsh a oedd wedi dechrau cronni yn ystod y 1970au, ac mae nawr yn cael ei 'sugno i fyny' gyda breichiau robotiaid, yn dilyn 10 mlynedd o gynllunio gyda phartneriaid cadwyn gyflenwi ACKtiv Joint Venture a Jacobs. Mae llond 35 lori cymysgu congrid o slwtsh yn D-bay, ac mae'r ardal wedi'i chau iddynt ers tua 40 mlynedd, oherwydd pa mor agos yw'r slwtsh at yr wyneb, a chymaint o ddeunydd ymbelydrol sydd yno.

[Dolen: Gwaith gwaredu slwtsh yn mynd rhagddo](#)

Cefnogi datblygu technoleg i lanhau Fukushima

Mae Melanie Brownridge, Pennaeth Technoleg yr NDA, yn rhan o banel rhyngwladol sy'n gweithio gyda phobl o Japan i adolygu'r gwaith ymchwil maen nhw wedi'i wneud ar dechnoleg i lanhau Fukushima. Yn ystod ymweliad diweddar, roedd y cynnydd a wnaed ers 2016 wedi creu cryn argraff arni, gyda strwythurau wedi'u codi dros adeiladau'r adweithydd er mwyn nôl malurion a thanwydd, a wal iâ wedi'i chodi i leihau'r potensial i lygru dŵr sy'n llifo'n naturiol drwy'r safle. Yn y cyfamser, dim ond ychydig o ddillad amddiffyn y mae'n rhaid i ymwelwyr â'r safle eu gwisgo erbyn hyn, ac mae hynny'n dangos y gostyngiad cyffredinol o 95% o ran dos. Sefydlodd Japan ei Sefydliad Ymchwil Rhyngwladol ar gyfer Datgomisiynu (IRID) yn 2013, ddwy flynedd ar ôl y tswami, ac mae'n gofyn am gyngor rhyngwladol ynghylch datblygu technoleg drwy'r Panel Ymgynghorol Rhyngwladol (IAP).

[Dolen: Cynnydd Fukushima ar lawr gwlad](#)

Chwilio am leoliad ar gyfer cyfleuster gwaredu daearegol (GDF)

Mae is-gwmni Rheoli Gwastraff Ymbelydrol yr NDA nawr wedi dechrau chwilio am gymuned a fyddai'n fodlon derbyn Cyfleuster Gwaredu Daearegol yn y dyfodol. Mae'r broses yn dechrau ar ôl

Diweddariad Misol yr NDA: Mai 2019

cyhoeddi datganiad y llywodraeth ar sut y mae'n bwriadu gweithio gyda chymunedau â diddordeb. Gwaredu daearegol yw un o brosiectau diogelu'r amgylchedd mwyaf y DU erioed, a bydd yn ffordd ddiogel o waredu gwastraff ymbelydrol uwch ei actifedd yn y tymor hir.

[Dolen: Dechrau chwilio am safle ar gyfer cyfleuster gwaredu daearegol a pholisi Cymru](#)

Arbed £1.7 miliwn drwy drosglwyddo tir Winfrith

Mae'r NDA wedi sicrhau arbedion o bron i £1.7 miliwn drwy werthu tir yn Winfrith i arbenigwr prosesu gwastraff. Mae Tradebe Inutec, y tenant presennol, wedi bod yn rhedeg cyfleuster ar safle Dorset am dros 30 mlynedd, a bellach mae ganddo fwy o hyblygrwydd i ehangu neu i arallgyfeirio ei weithrediadau ar dir gerllaw'r hen safle ymchwil niwclear sifil - sy'n cael ei ddatgomisiynu gan Magnox Ltd ar hyn o bryd. Bydd y cytundeb yn diogelu hyd at 70 o swyddi medrus.

[Dolen: Trosglwyddo tir i arbenigwr gwastraff](#)